

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ТУРИЗМУ

Кафедра економічної теорії, підприємництва та торгівлі

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: Шляхи підвищення ефективності діяльності ТОВ «МАГІЯ ПЛАСТ»

(м. Хмельницький)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Шифр і назва спеціальності

Спеціалізація _____
Назва

Освітня програма Управління підприємницькою діяльністю
Назва

Шифр: ДР.ПТБпм.017122.22.01

Виконав студент 2 курсу група ПТБпм-21-1
Шифр

_____ Підпис

Валерія ГОДЛЕВСЬКА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник канд. екон. наук, доц.
Науковий ступінь, звання

_____ Підпис

Людмила САЧИНСЬКА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Нормоконтролер канд. екон. наук, доц.

_____ Підпис

Людмила САЧИНСЬКА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри економічної теорії,
підприємництва та торгівлі
канд. екон. наук, доц.

_____ Підпис

Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Дата

Хмельницький, 2022

ВСТУП

Розвиток економіки України сприяє застосуванню нових теоретичних підходів, формування та використання сучасних економічних важелів в діяльності суб'єктів господарювання. Вітчизняні підприємства розвиваються в умовах жорсткої конкуренції, тому виникає необхідність швидкого реагування на коливання зовнішнього середовища.

На підприємницьку діяльність впливає багатьох факторів внутрішнього та зовнішнього середовища. Тому для досягнення вагомих результатів, закріплення ринкових позицій, зростання ефективності розвитку великого значення набуває вибір стратегії.

Під стратегією розуміємо довгостроковий план дій, виконання якого повинно найшвидше та із найменшими витратами привести до досягнення цілей. Стратегія в свою чергу, може змінюватися на різних етапах життєвого циклу підприємства. На це можуть впливати як зміни в навколишньому середовищі, так і досягнення проміжних цілей. Тому вибір стратегії розвитку дуже актуальний і має величезне значення для будь-якого суб'єкта господарювання.

Розвиток підприємства – це безперервний процес. Він розпочинається з моменту створення та повинен проходити протягом усього життєвого циклу. Зміни на підприємстві виникають постійно. Від того, як будуть проходити ці зміни, залежать не тільки строк існування, а й ефективність розвитку підприємства.

Економічний розвиток ефективності виробництва та конкурентоспроможності продукції встановлюється за умови комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання. Управління активами і пасивами, досягнення високих результатів, забезпечення фінансової стабільності можливе тільки при реальній оцінці ефективності діяльності суб'єкту господарювання.

В управлінні ефективністю набуває важливого значення класифікація резервів підвищення ефективності та детальний аналіз. Саме тому, надзвичайно актуальним завданням є комплексне вирішення проблеми пошуку шляхів підвищення ефективності роботи підприємств.

Проблемам економічної ефективності присвячено велику кількість робіт вітчизняних та зарубіжних науковців. Слід зазначити, таких як Андрійчук Г. В., Бойчик І. М., Ковальська Л. Л., Савіна Г. Г., Савенко Н. В., Слюсаренко О., Навольська Н. В., Стукан Т. М., Макміллан Р., Беннет Р., Блейк Р. та інші.

Мета роботи – дослідити економічну ефективність суб'єкта господарювання та надати рекомендації щодо її покращення.

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання:

- визначення сутності економічної ефективності підприємства;
- з'ясувати теоретичні підходи до аналізу економічної ефективності;
- дати характеристику системі показників економічної ефективності виробництва;
- дослідити фактори впливу на економічну ефективність;
- розглянути чинники зростання і шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства;
- проаналізувати діяльність ТОВ "Магія Пласт", та вказати можливі заходи для покращення ефективності діяльності.

Об'єктом дослідження у цій роботі виступає Товариство з обмеженою відповідальністю ТОВ " Магія Пласт" розташоване за адресою 29000, місто Хмельницький, вул. Курчатова, 116.

Предмет дослідження – оцінка економічної ефективності ТОВ "Магія Пласт" .

Практичне значення дипломної роботи: матеріали і результати роботи можуть бути використані у подальшій діяльності ТОВ " Магія Пласт", запровадженні нових видів діяльності, вдосконаленні структури управління підприємства.

Актуальність даних досліджень підтверджує той факт, що сьогодні на переважній більшості вітчизняних підприємств спостерігається відсутність ефективного механізму управління ефективністю діяльністю підприємства внаслідок низького рівня професіоналізму управлінського персоналу.

Для розкриття даної мети в роботі були поставлені та вирішені наступні завдання:

1. Викласти теоретичні засади економічної ефективності підприємств.
2. Виконати аналіз господарської системи підприємства.
3. Запропонувати шляхи вдосконалення ефективності діяльності підприємства.

Інформаційну базу роботи складають монографії вітчизняних та закордонних вчених з економіки та також маркетингу, періодичні видання з вище наведених питань, нормативні та законодавчі документи, матеріали первинної звітності ТОВ "Магія Пласт" за 2019-2021 роки.

Методологічну основу дослідження складають загальноприйняті наукові методи пізнання, а саме: спостереження, порівняння, абстрагування, аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній узагальнено, систематизовано та проаналізовано світовий досвід теорії та практики управління ефективністю підприємства.

Практична значущість роботи полягає в тому, що розроблені пропозиції можуть бути використані топ – менеджментом будь – якого підприємства з метою зниження своїх витрат. Робота складається зі вступу, трьох розділів , висновків, списку використаної літератури та додатків.

В першому розділі роботи викладені теоретичні засади економічної ефективності на підприємстві.

У другому розділі проаналізовано основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ "Магія Пласт" за 2019-2021 роки.

У третьому розділі запропоновані шляхи покращення ефективності діяльності досліджуваного підприємства.

Годлевська В.О. Класифікація видів ефективності та способи їх застосування /В.О. Годлевська, Л.В. Сачинська // Економічний науково-практичний форум – (м. Хмельницький, 1-3 грудня 2022 р.). – Хмельницький національний університет, м. Хмельницький.

ЗМІСТ	Ст
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	9
1.1. Сутність та значення економічної ефективності	9
1.2 Система показників економічної ефективності виробництва	13
1.3. Фактори впливу на економічну ефективність підприємства	15
1.4 Чинники зростання і шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства	18
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ "МАГІЯ ПЛАСТ"	27
2.1 Загальна характеристика підприємства ТОВ "Магія Пласт"	27
2.2 Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці	34
2.3 Аналіз основних фондів ТОВ "Магія Пласт"	36
2.4 Аналіз собівартості продукції, робіт і послуг	39
2.5 Аналіз фінансового стану підприємства	42
РОЗДІЛ 3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ "МАГІЯ ПЛАСТ"	46
3.1 Розробка інвестиційного проекту модернізації станції по виробництву електричної енергії	46
3.2 Пропозиції щодо покращення ефективності діяльності ТОВ "Магія Пласт"	52
Висновки	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ	62

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1 Сутність та значення економічної ефективності

В сучасних динамічних та багато в чому невизначених умовах економічного розвитку всі суб'єкти господарської діяльності мають вибір: яку продукцію виготовляти, в якій кількості, де реалізувати, як планувати та організовувати виробництво. Кожен з них намагається одержати прибуток. Саме це завдання спонукає підприємців до пошуку резервів та шляхів підвищення ефективності своєї діяльності. Проте результати не завжди позитивні.

Зв'язок між величиною отриманого результату господарської діяльності та кількістю витрачених у виробництві ресурсів відображає категорію «ефективність». Підвищення ефективності можна отримати шляхом зменшення кількості ресурсів або збільшенням випуску для досягнення вагоміших результатів.

В економічній літературі прийнято розмежовувати такі поняття: "ефект" та "ефективність діяльності підприємства". Під першим розуміють - результат заходів, а під другим - співвідношення ефекту і витрат. Але "ефект" не відображає, чи доцільна справа чи ні. Один і той же "ефект" може бути здобутий різними засобами та витратами. А однакові витрати можуть навпаки показувати різні результати. Тому про ефективність діяльності суб'єктів господарювання за ефектом не можна робити висновок. Завжди необхідно зіставити ефект із витратами, щоб знати, якою ціною він досягнутий. У разі перевищення результатів економічної діяльності над витратами, можна ствержувати про позитивний ефект, у протилежному випадку – негативний.

Дослідженням економічної ефективності присвячено велику кількість робіт вітчизняних та зарубіжних науковців. Слід зазначити, таких як Андрійчук

Г В., Бойчик І.М., Ковальська Л.Л., Савіна Г.Г., Савенко Н.В, Слюсаренко О., Навольська Н. В., Стукан Т. М., Макміллан Р, Беннет Р, Блейк Р та інші.

Варто зазначити, що через суттєву різноманітність підходів, виникають різні трактування поняття ефективності діяльності підприємства (таблиця 1.1)

Таблиця 1.1 - Сутність поняття «економічної ефективності» підприємства

Автор	Сутність поняття «економічна ефективність»
Андрійчук Г В.	«Відношення між отримуваними результатами виробництва, тобто продукцією і матеріальними послугами, з одного боку, і витратами праці та засобів виробництва, з іншого»[1, с. 160]
Макміллан Р	«Виробництво найкращої або оптимальної комбінації продукції на основі використання найбільш ефективної комбінації ресурсів»[2]
Слюсаренко О.	«Найважливіший показник результативності діяльності підприємства, який є зіставленням результатів цієї діяльності з витратами на її здійснення, а також визначається відношенням результатів до витрат»[2]
Савенко Н	«Результат виробничої діяльності, що виражається у вигляді співвідношення між підсумками господарської діяльності та витратами ресурсів»[9]
Беннет Р	«Це результативність виробництва, співвідношення між результатами господарської діяльності та витратами праці» [2]
Блейк Р	«Це результативність економічної діяльності, економічних програм і заходів, що характеризується відношенням отриманого економічного ефекту, результату до витрат чинників, ресурсів, що зумовило отримання цього результату, досягнення найбільшого обсягу виробництва із застосуванням ресурсів певної вартості»[4]
Навольська Н. В.	«Відображає здатність господарюючого суб'єкта найкращим чином задовольнити потреби ринку за рахунок раціонального використання ресурсів»[7, с. 271]
Стукан Т. М.	«Це досягнення стратегічного прибутку на кожному етапі розвитку підприємства за забезпечення фінансової сталості та платоспроможності, оптимального співвідношення рентабельності та ризику» [11, с. 119]
Ярославський А. О.	«Результат фінансово-економічної діяльності суб'єкта господарювання, який покриває усі витрати на її здійснення та містить чистий прибуток, що залишається для розвитку бізнесу» [12, с. 175]

З даної таблиці можемо спостерігати різноманітність думок, щодо поняття економічної ефективності діяльності підприємства. Деякі вчені й фахівці під цим поняттям розуміють ступінь досягнення мети, рівень організованості, інтенсивність функціонування системи. Хоча більшість вважають, саме співвідношення фінансового результату та витрат - економічною ефективністю.

Однією із найважливіших ознак ефективності отримання прибутку з найменшими витратами ресурсів. Критеріями ефективності можуть бути зростання доходів, зменшення витрат енергії, збільшення робочих місць, економія ресурсів та ін. Основні види ефективності виробництва за класифікаційними ознаками наведено у таблиці 1.2 [6, с.379]

Таблиця 1.2 - Види ефективності діяльності за класифікаційними ознаками

Ознаки класифікації ефективності	Види ефективності
За сферою виникнення результату	Економічна Соціальна Екологічна Технологічна(науково-технологічна)
За масштабом ефекту	Локальна(внутрішні підрозділи підприємства) Мікроекономічна (підприємство) Місцева та регіональна(населені пункти, в яких розміщене підприємство і його підрозділи) Макроекономічна(загальнодержавна)
За методом розрахунку	Абсолютна Відносна
За ступенем збільшення ефекту	Первинна Мультиплікаційна Синергетична
За місцем одержання ефекту	Робочого місця Виробничого підрозділу (дільниці, цеху, виробництва) Підприємства в цілому
За напрямом інноваційно-інвестиційної діяльності	Науки, техніки і технології Організації та управління Окремих проектів і програм
За характером витрат	Поточних витрат Одноразових(капітальних) витрат Сукупних спожитих ресурсів

Найбільш розповсюдженою є класифікація ефективності виробництва за сферою виникнення результатів. Результати виробництва на підприємстві відображають економічну ефективність через вартісні показники. До них належать: величина прибутку, економія ресурсів, обсяг продукції, рентабельність виробництва та ін.

Соціальна ефективність полягає зі збільшенням кількості нових робочих місць, зі скороченням тривалості робочого періоду, покращенням умов праці, підвищенням рівня життя тощо.

Екологічна ефективність визначає безпеку життя, зменшення шкідливих викидів виробництва, стан довкілля, відносини людини з навколишнім середовищем, та ін.

Науково-технічна ефективність полягає у використанні потенційних можливостей виробничих систем, застосуванні наукових організацій. Відмітимо, що всі види ефективності щільно переплітаються між собою.

Відзначимо, що саме економічна ефективність є інструментом забезпечення соціальної ефективності, оскільки вона виступає матеріальною базою. До рівнів соціальної ефективності відносять: локальний, місцевий, регіональний та загальнодержавний. Але досягнення одного з видів ефективності не є ознакою набуття іншого. Наприклад, якщо виробничі ресурси використовуються максимально, то витрати теж зростають. При втраті ресурсів через порушення технології або через нераціональне використання неможливе одержання максимального ефекту. Економічна ефективність виробництва залежить від технологічної, а також раціонально поєднує потоків та запасів виробничих ресурсів. Кожен рівень ефективності може містити абсолютно різні наслідки. Введення на суб'єкт підприємницької діяльності автоматизованих технологій буде супроводжуватися скороченням персоналу.

1.2 Система показників економічної ефективності виробництва

Для того щоб отримати інформацію щодо рівня ефективності діяльності суб'єкта господарювання, використовують показники ефективності виробництва.

На рисунку 1.1 зображено систему показників економічної ефективності. Для формування системи показників науковці виділяють ряд принципів [3, 5,]:

1) забезпечення органічного взаємозв'язку критерію та системи конкретних показників ефективності діяльності;

2) відображення ефективності використання всіх видів застосовуваних ресурсів;

3) можливості застосування показників ефективності до управління різними ланками виробництва на підприємстві (діяльності в організації);

4) використання провідними показниками стимулюючої функції в процесі використання наявних резервів зростання ефективності виробництва (діяльності) [3, 6]

На вище зазначених принципах будують систему показників ефективності розділяючи їх на групи, а саме[3, с.308]:

- узагальнюючі показники ефективності виробництва;
- показники ефективності використання праці;
- показники ефективності використання основних виробничих засобів;
- показники ефективності використання фінансових активів;
- показники якості продукції;
- показники ефективності використання матеріальних ресурсів.

За допомогою системи показників можна дослідити економічну ефективність діяльності суб'єкта господарювання, а також прийняти відповідні рішення, щодо підвищення його ефективності.

Рисунок 1.1 - Система показників економічної ефективності

Розроблено автором на основі [3, с.308]

1.3 Фактори впливу на економічну ефективність підприємства

Ефективність є надзвичайно важливою ознакою успішного функціонування суб'єктів господарювання. Застосування різних методів оцінки ефективності, дають можливість аналізувати результати господарської діяльності, та враховувати всі фактори для її підвищення. А також визначати стратегічні пріоритети, враховувати зміни роботи суб'єктів господарювання в умовах мінливого середовища.

На думку Пилипенко С.М. [8, с.308]: «Фактори підвищення ефективності діяльності підприємства – це його якісні особливості, які приводять до зростання потенціалу та характеризуються можливістю позитивних змін, наявністю необхідних ресурсів і умов їх використання».

Фактори впливу на ефективність господарської діяльності, доцільно й логічно розділяти на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх відносять ті які залежать від результативності роботи персоналу та колективу, показують результати роботи суб'єктів господарювання. А до зовнішніх ті які визначають рівень використання виробничих і фінансових ресурсів суб'єктів господарювання.

Дуже важливо, від того яка форми власності залежать інвестиційна привабливість господарюючого суб'єкта, масштаби й обсяги виробництва продукції, а також рівень контролю за якістю управлінських рішень.

Від кваліфікації управлінського персоналу і трудових ресурсів залежать рівень продуктивності праці, ефективність і якість організації виробничо-господарських процесів на підприємстві, спроможність до розширення виробництва й одержання додаткового прибутку.

Важливим фактором виступає наявність та доступність сировини. На виробництво також впливає наявність оборотних коштів, основні фонди, сучасне устаткування, модернізація.

До зовнішніх факторів віднесемо військові дії та вплив природних чи кліматичних умов. Обсяги продукції, мають бути забезпечені попитом.

Важливу роль займає державна підтримка, а саме допомагає спростити податкове навантаження, розрахунки з бюджетами різних рівнів. Можливість одержання кредитів, залучення інвесторів, все це сприяє зростанню обсягів продукції, оновленню виробничих потужностей, закупівлі устаткування.

Відмітимо, що головними факторами підвищення ефективності є підвищення рівня технічного оснащення, зростання якості управління, оптимізація обсягу і структури виробництва. На рисунку 1.2 наведені фактори які впливають на зміну ефективності діяльності [2, с.178].

Рисунок 1.2 - Фактори, які впливають на зміну ефективності діяльності підприємств [2, с.178]

Автор Батракова Т. І, рекомендує поділяти внутрішні фактори на основні та неосновні. Також вона пропонує використовувати ті чи інші форми управління в залежності від специфіки господарської діяльності та фінансової стратегії. Модель для різних суб'єктів господарювання буде відрізнятися, також застосовуються різні стратегії управління.

Сукупність таких моделей автор пропонує згрупувати та виділити наступну їх типологію [2, с.172]:

- агресивна (наступальна) стратегія – забезпечення максимізації рівня реалізації через стимулювання збуту з метою збільшення прибутку суб'єкта;
- захисна стратегія – забезпечення контролю витрат з метою збільшення прибутку суб'єкта господарювання як різниці між абсолютною величиною доходів та затрат, стратегія є ефективною у довгостроковій перспективі;
- диверсифікована стратегія – поєднує у собі виважений компроміс між агресивною та захисною стратегіями, що дозволяє узгодити переваги та недоліки обох варіантів стратегій управління прибутком підприємства[2, с. 172].

Отже, підвищення ефективності діяльності підприємства є основною передумовою забезпечення його конкурентоспроможності у ринкових умовах господарювання. Тому кожне підприємство прагне підвищити рівень ефективності використання ресурсів, забезпечити скорочення витрат та зростання прибутковості. Основними чинниками підвищення ефективності діяльності підприємства є [5, с. 435]:

- вдосконалення управління, організації виробництва та праці, запровадження прогресивних й сучасних форм і методів управління;
- зміна обсягу і структури виробництва, як фактора скорочення накладних витрат підприємства;
- зростання продуктивності праці, стимулювання персоналу, вдосконалення умов праці та відпочинку працюючих;
- підвищення професійно-кваліфікаційного рівня персоналу;

- зниження фондомісткості та матеріаломісткості продукції;
- підвищення технічного рівня виробництва, впровадження прогресивної технології, модернізація застарілого обладнання, механізація і автоматизація виробництва, активізація інноваційної діяльності; збільшення рівня завантаження обладнання;
- удосконалення технологічних процесів;
- зменшення енергомісткості виробничих процесів;
- оптимізація поточних витрат підприємства;
- поліпшення якості використовуваних сировини та матеріалів, що
- зумовить підвищення конкурентоспроможності продукції за рахунок зростання якості продукції тощо. [5, с. 435]

1.4 Чинники зростання і шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства

Рівень економічної ефективності діяльності сучасної організації залежить від багатьох чинників. Тому для практичного вирішення задач управління загалом й ефективністю зокрема важливе значення має класифікація чинників її зростання за такими ознаками:

- за видами витрат і ресурсів;
- за напрямками розвитку і вдосконалення діяльності;
- за місцем реалізації в системі управління підприємством.

Узагальнюючою характеристикою процесу зростання ефективності підприємства є так звана системно інтегрована модель факторів зростання (рисунок 1.3).

Класифікаційні ознаки чинників ефективності			
Види витрат і ресурсів (джерела зростання ефективності)	Основні напрями розвитку і вдосконалення діяльності	Місце реалізації чинників у системі управління	
		внутрішні	зовнішні
Продуктивність праці. Фондомісткість продукції. Матеріаломісткість продукції. Природні ресурси	НТП. Структура виробництва. Організаційні системи управління. Форми і методи організації виробництва. Якість продукції. Планування і мотивація виробництва	“Тверді”: - технологія; - устаткування; - матеріали; - вироби. «М’які»: - працівники; - організація і системи; - методи роботи; - стиль й рівень управління	Державна економічна і соціальна політика. Інституціональні механізми. Інфраструктура. Структурні зміни
Чинники зростання ефективності			

Рисунок 1.3 – Інтегрована модель чинників ефективності функціонування підприємства (продуктивності діяльності як виробничо-економічної системи)

Групування чинників за першою ознакою дозволяє чітко визначити шляхи підвищення ефективності: зростання продуктивності праці; зниження фондомісткості, матеріаломісткості і зарплатомісткості продукції (економія живої праці), а також раціональне використання природних ресурсів (економія витрат суспільної праці).

Активне використання цих шляхів й інструментів підвищення ефективності діяльності передбачає реалізацію цілого комплексу заходів, які за змістом характеризують основні напрями розвитку і вдосконалення виробничо-

комерційної діяльності суб'єктів господарювання (друга ознака).

Визначальними напрямками є:

1) прискорення науково-технічного і організаційного прогресу (підвищення технологічного рівня виробництва; вдосконалення структури виробництва, організаційних систем, форм і методів організації, її планування і мотивації);

2) підвищення якості і конкурентоспроможності;

3) всебічний розвиток і вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.

Надзвичайно важливо здійснювати класифікацію чинників ефективності по місцю реалізації в системі управління діяльністю (третьа ознака угруповання чинників). Особливо важливим й актуальним є виділення внутрішніх і зовнішніх (народногосподарських) чинників, а також розподіл сукупності внутрішніх чинників на так звані тверді і м'які.

Класифікація внутрішніх чинників на «тверді» і «м'які» є достатньо умовною, але досить широко використовується в зарубіжній практиці господарювання. Назва груп чинників запозичена з комп'ютерної термінології, відповідно до якої сам комп'ютер називається «твердим товаром», а програмне забезпечення – «м'яким товаром». Аналогічно «твердими чинниками» називають ті, які мають фізичні параметри і піддаються прямому вимірюванню, а «м'якими» – ті, які не можна фізично відчувати, але які мають істотне значення для управління діяльністю.

Можливі напрями реалізації внутрішніх і зовнішніх чинників підвищення ефективності господарської діяльності підприємства різняться за силою впливу, ступеня використання і контролю. Тому для практики господарювання, для керівників і відповідних фахівців важливим є точне знання масштабів дії, форм контролю і використання найістотніших внутрішніх і зовнішніх чинників ефективності на різних рівнях управління діяльністю. Той або інший суб'єкт господарювання може і повинен постійно контролювати процес використання внутрішніх чинників шляхом розробки і послідовної реалізації власної

програми підвищення ефективності діяльності, а також враховувати вплив на неї зовнішніх чинників. У зв'язку з цим виникає необхідність конкретизувати напрям дій для використання головних зовнішніх чинників ефективності діяльності.

1. Технологія. Технічні нововведення, особливо сучасні форми автоматизації і інформаційних технологій, роблять найістотніший вплив на динаміку ефективності виробництва продукції. За принципом ланцюгової реакції вони викликають істотні зміни в технічному рівні і продуктивності технологічного устаткування, методах і формах трудових процесів, підготовці і кваліфікації кадрів і тощо.

2. Устаткуванню належить провідне місце в програмі ефективності перш за все виробничої, а також іншої діяльності суб'єктів господарювання. Продуктивність діючого устаткування залежить не тільки від його технічного рівня, але і від належної організації ремонтно-технічного обслуговування, оптимальних термінів експлуатації, змінності роботи, завантаження в часі і тощо.

3. Матеріали і енергія позитивно впливають на рівень ефективності діяльності організації, якщо розв'язують проблеми ресурсозберігання, зниження матеріаломісткості продукції (послуг), раціоналізують управління запасами матеріальних ресурсів і джерелами постачання підприємств.

4. Вироби. Самі продукти праці, їх якість і зовнішній вигляд також є важливими чинниками ефективності діяльності. Рівень останньої повинен корелювати з корисною вартістю, тобто ціною, яку покупець готовий заплатити за виріб тої чи іншої якості. Проте для досягнення високої ефективності господарювання самої тільки корисності товару недостатньо. Ті що пропонуються організацією для реалізації продукти повинні з'явитися на ринку в запланованому місці, в потрібний час і за добре обдуману ціною. У зв'язку з цим суб'єкти економічної діяльності повинні стежити за тим, щоб не виникло будь-яких організаційних і економічних перешкод для необхідного маркетингового аналізу.

5. Працівники. Визначальним фактором зростання ефективності діяльності організації є працівники – керівники, менеджери, фахівці, службовці, робітники. Ділові якості працівників, підвищення продуктивності їх праці багато в чому визначаються дієвим мотиваційним механізмом на підприємстві, підтримуючим сприятливий соціальний й психологічний мікроклімат.

6. Організація і системи. Єдність персоналу, раціональне делегування відповідальності, належні норми керованості характеризують добру організацію діяльності підприємства, забезпечуючи необхідну спеціалізацію і координацію управлінських процесів, а отже, більш високий рівень ефективності будь-якої складної виробничо-господарської системи. При цьому остання для підтримки високої ефективності господарювання повинна бути динамічною і гнучкою, періодично змінюватися відповідно до нових цілей, що виникають при кожній новій ситуації.

7. Методи роботи. В умовах переважання трудомістких процесів досконаліші методи роботи стають перспективними для зростання ефективності діяльності. Постійне вдосконалення методів організації праці передбачає аналіз стану і атестацію робочих місць, підвищення кваліфікації кадрів, узагальнення і безпосереднє використання накопиченого на інших споріднених підприємства позитивного досвіду.

8. Стиль управління, що поєднує професійну компетентність, діловитість і високу етику взаємостосунків, впливає практично на всі напрями діяльності. Від нього залежить, якою мірою враховуються зовнішні чинники зростання ефективності виробництва на тому або іншому підприємстві. Отже, належний стиль управління як складовий елемент сучасного менеджменту є дієвим чинником підвищення ефективності діяльності будь-якого суб'єкта господарювання.

9. Державна економічна і соціальна політика надзвичайно сильно впливає на ефективність суспільного виробництва. Основними її елементами є:

- а) практична діяльність структур влади;
- б) різні види й рівні законотворчості;

- в) фінансові інструменти;
- г) економічні правила і нормативи (регулювання доходів і оплати праці, контроль за рівнем цін, ліцензування);
- д) ринкова, виробнича і соціальна інфраструктури;
- е) макроекономічні структурні зрушення;
- ж) програми приватизації державних підприємств;
- з) комерціалізація організаційних структур виробничої сфери.

10. Інституціональні механізми. Для безперервного підвищення ефективності діяльності держава має створити сприятливі організаційні передумови, які б забезпечували постійне функціонування на національному, регіональному або галузевому рівнях спеціальних інституційних механізмів – організації (дослідницьких і учбових центрів). Їх діяльність потрібно зосередити на: (1) рішенні ключових проблем підвищення ефективності різних господарських систем і економіки країни в цілому; (2) практичну реалізацію на всіх рівнях управління стратегії і тактики розвитку національної економіки. Зараз в світі налічується більше 150 міжнародних, національних і регіональних центрів з питань управління.

11. Інфраструктура. Важливою передумовою зростання ефективності на підприємствах є високий рівень розвитку і активної діяльності різноманітних інститутів ринкової інфраструктури. В сучасній діяльності організації користуються послугами численних інноваційних фондів і комерційних банків, бірж (товарно-сировинних, фондових) і інших інститутів ринкової інфраструктури. Безпосередній вплив на ефективність діяльності підприємства здійснює належний розвиток виробничої інфраструктури (комунікацій, спеціалізованих інформаційних систем, торгівлі тощо). Вирішальне значення для ефективного розвитку всіх структурних елементів економіки має достатня мережа установ соціальної інфраструктури.

12. Структурні перетворення в суспільстві також впливають на показники ефективності на різних рівнях господарювання. Найважливішими визнаються структурні зміни саме економічного та соціального характерів. Основні з них

відбуваються в таких сферах:

а) технології, наукові дослідження і розробки (пропорції імпортованих і вітчизняних технологій; розробки із революційними проривами в багатьох галузях науки і техніки);

б) склад і технічний рівень основних фондів;

в) масштаби виробництва малих і середніх підприємств і організацій;

г) моделі зайнятості населення в різних галузях виробничої і невиробничої сфер;

д) склад персоналу по ознаках освіти, кваліфікації тощо.

Тільки уміле і комплексне використання всієї системи названих вище чинників та певні шляхи покращення їх впровадження забезпечує достатні темпи зростання ефективності виробництва. При цьому обов'язковість обліку зовнішніх чинників не є такою жорсткою як внутрішніх чинників ефективності діяльності.

Що стосується способів визначення резервів ефективності діяльності підприємства, то найбільш розповсюдженим з них є система алгоритмів розрахунку впливу факторів на зміну того чи іншого фактору. За допомогою алгоритмів розрахунку проводиться пошук резервів зростання та їх діагностика, яка дає відповіді на питання відносно кожного показника, як досягти очікуваного рівня віддачі ресурсів виробництва без суттєвих витрат.

Загальна схема, подана на рисунку 1.4, окреслює загальні напрямки аналізу об'єкта для виявлення резервів підвищення ефективності його розвитку. Перший з них – ресурсний – відображає необхідність аналізу ефективності використання наявної матеріальної бази виробництва та живої праці. При цьому слід враховувати рівень завантаження обладнання, структуру собівартості продукції, що виготовляється, з точки зору співвідношення в ній часток матеріальних витрат, витрат на оплату праці тощо. Зазначені показники слід розглянути в динаміці, а також по можливості порівняти з показниками найближчих конкурентів. Для оборотних фондів найважливішим показником є швидкість їх обороту, отже, слід проаналізувати чинники її збільшення.

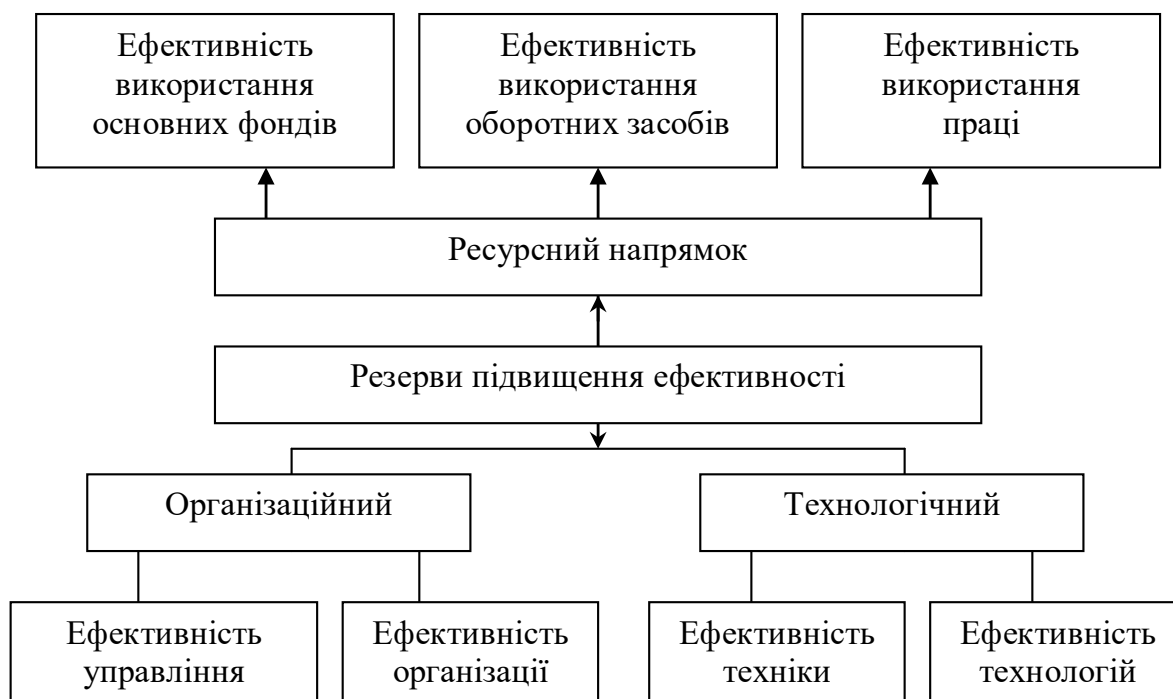

Рисунок 1.4 – Загальні напрямки аналізу об’єкта для виявлення резервів підвищення ефективності його розвитку

Аналізуючи рисунок 1.4, можна сказати, що резервами підвищення ефективності діяльності є наступні:

- зниження обсягів незавершеного виробництва;
- вдосконалення системи матеріально-технічного забезпечення передусім з метою оптимізації різних запасів;
- пришвидшення реалізації продукції (активізація маркетингової діяльності);
- зменшення обсягів дебіторської заборгованості.

Крім того, слід також звернути увагу на інші важливі напрямки раціоналізації використання ресурсів підприємства:

- проаналізувати основні причини втрат та незадовільного використання ресурсів;
- забезпечити обґрунтоване нормування витрат ресурсів;
- організувати використання вторинних ресурсів;

- створити систему заохочення за економію сировини та матеріалів, а також відпрацювати її дієвість;
- акцентувати увагу на використанні сучасних технологій.

В цілому підводячи підсумки обґрунтування даної теми, хотілося б сказати, що оцінка ефективності діяльності підприємства потребує ідентифікації доволі чітких критеріїв, що виражають мету або стан елементів господарського процесу. Залежно від мети оцінки за базу можуть прийматися нормативні та планові значення показників. Нажаль на більшості вітчизняних підприємствах рівень управління є недостатньо високим. Керівники часто недооцінюють необхідність визначення реальної ринкової вартості капіталу. Тому, як правило, цілі оцінки визначаються неадекватно реальним потребам і можливостям підприємства. Звісно не можна вимагати від того, хто робить оцінку, щоб він виступав в ролі консультанта з прийняття управлінських рішень. Але вітчизняна практика показала, що у випадках, коли той, що оцінює, допомагає замовнику пізнати та сформулювати задачу оцінки, успіх справи є гарантованим. Але для цього той, хто оцінює, повинен сам зуміти розібратися в реальному стані справ на підприємстві. Треба з'ясувати, які цілі ставить перед собою підприємство (вижити або накопичувати потенціал), чи користується попитом його сфера діяльності, яке його становище на ринку в даній сфері діяльності, чи велика є доля постійних витрат в загальній сумі витрат, яке фінансове становище та таке інше. Відповіді на ці запитання надзвичайно сильно допомагають тому, хто робить оцінку, не лише уточнити задачі оцінки та вибрати стандарт вартості, але й визначитися з найбільш переважними її методами.

В першому розділі дипломної роботи ми дійшли наступних висновків:

1. Важливе місце серед різних важелів економічного механізму фінансово-господарської політики субектів підприємницької діяльності, а отже й загальноекономічної стратегії розвитку, належить управлінню ефективністю діяльності.

2. Управління ефективністю – одна із основних цілей, що визначаються та досягаються в межах загальноекономічної стратегії розвитку. Саме показники ефективності на 90-99% і обумовлюють прийняття чи-то відхилення рішень в самих різних сферах діяльності підприємства.

3. В сучасних умовах ринкових відносин ефективність діяльності виступає як сполучна ланка між виробником і споживачем, оскільки ефективність діяльності майже прямо пропорційним чином відбивається на його кінцевому продукті.

4. Вітчизняні підприємства практично ніяким чином не забезпечують ефективність своєї діяльності, про що, зокрема, свідчать такі дані: в 2021 році більше 28% підприємств – збиткові. Така ситуація пов'язана не тільки із низкою внутрішніх факторів, а й цілим рядом – зовнішніх: суперечливе законодавство, важкий податковий тиск, несприятлива кон'юнктура ринку тощо. В 2022 році розпочалася війна і ситуація погіршилася непередбачено.

5. Виділяють різні види ефективності діяльності, насамперед, науково-технічну, екологічну, соціальну та економічну ефективність.

Таким чином, в першому розділі дипломної роботи було проаналізовано сам концепт ефективності, напрями визначення ефективності діяльності, тобто усі методичні засади, пов'язані із управлінням ефективністю діяльності сучасного підприємства. Основний акцент було зроблено на поділі видів діяльності на три напрями: операційну, інвестиційну та фінансову. Показані особливості розрахунку показників ефективності за кожною із них.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ "МАГІЯ ПЛАСТ"

2.1 Загальна характеристика підприємства ТОВ "Магія Пласт"

Товариство з обмеженою відповідальністю ТОВ "Магія Пласт" засноване 11 лютого 2005 р. Дане товариство входить до десятки найбільших вітчизняних виробників господарчих товарів з пластмаси, і має багаторічний досвід у роботі із такими полімерами, як поліпропілен, поліетилен, полістирол, АБС, полікарбонат, та інші, та, навіть, виливає вироби із різними ефектами: свічення у темряві, вогнестійкість, зміна кольору під впливом температури, тощо.

ТОВ "Магія Пласт" має великий парк термопластавтоматів: понад 20 машин вітчизняного (ХТПА) та китайського (Dakumar) виробництва, що дозволяють виливати під тиском та при високих температурах вироби із масою від 0,05г до 3кг.

ТОВ "Магія Пласт" постійно збільшує асортимент господарчих товарів із пластмаси (посуду, засобів для прибирання, будівельних ємностей, та ін), а також виливає специфічні вироби під замовлення.

За допомогою сучасного обладнання спеціалісти у галузі металообробки проектують та виготовляють не тільки прес-форми будь-якого рівня складності, але й автоматичні дозатори барвника, спеціалізовані стелажі для зберігання прес-форм і штампів, та багато іншого.

Також ТОВ "Магія Пласт" вже роками працює на ринку промислового обладнання, та є представниками китайських провідних виробників: Dakumar, Sinomould, та інших. Щороку Товариство запускає понад 20 виробничих ліній та нових підприємств по всій Україні.

Для більш детальної характеристики діяльності ТОВ "Магія Пласт" зробимо аналіз основних техніко-економічних показників. Основні техніко-економічні показники за період з 2019 по 2021 роки, та їх розрахунки наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 - Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ "Магія Пласт" за 2019-2021 роки

№ з/п	Показник	Рік			Темпи зростання	
		2019	2020	2021	2020/ 2019	2021/ 2020
1.	Чистий дохід від реалізації продукції тис. грн	12084,0	6774,9	8485,2	56,06	125,24
2.	Інші доходи	166,8	4,8	3,6	2,88	75,0
3.	Разом доходи	12250,8	6779,7	8488,8	55,34	125,21
4.	Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	36	34	34	94,44	100
5.	Чистий дохід на одного працівника, грн/особу	335666	199261	249564	59,36	125,24
6.	Фонд заробітної плати працівників, тис. грн	4067,7	4161,02	4288,45	102,29	103,06
7.	Середньорічна заробітна плата працівника, грн	338975	346752	357368	102,29	103,06
8.	Разом витрати тис.грн	11247,6	7543,6	9247,5	67,07	122,59
9.	Витрати на 1 грн доходів	0,92	1,11	1,09	120,65	98,19
10.	Чистий прибуток, тис.грн	822,6	(763,9)	(758,7)	-	-
11.	Рентабельність, %:					
	- доходу;	6,71	-	-	-	-
	- витрат	7,31	-	-	-	-
12.	Середньорічна вартість основних фондів, тис.грн	3645,75	4773,87	6227,9	130,94	130,45
13.	Фондовіддача, грн	3,31	1,42	1,36	42,90	95,77

Чистий дохід від реалізації продукції у 2020 році, порівняно з 2019 роком скоротився на 43,94%, а вже у 2021 році в порівнянні з 2020 зріс на 25,24%. У 2019 році він становив 12084,0 тис. грн, у 2020 році – 6774,9 тис. грн, а у 2021 році – 8485,2 тис. грн.

Як вже зазначалось, ТОВ "Магія Пласт" постійно збільшує асортимент господарчих товарів із пластмаси (посуду, засобів для прибирання, будівельних емностей, та ін). Також Товариство виливає специфічні вироби під замовлення.

Тому проаналізуємо динаміку фактично випущеної продукції по асортименту більш детально. В таблиці 2.2 наведено аналіз обсягів фактично випущеної продукції по ТОВ "Магія Пласт" за 2019 – 2021 роки.

Таблиця 2.2 - Динаміка фактично випущеної продукції за 2019-2021 роки

Найменування видів продукції	Роки			Відхилення +,-		Темп зростання,%	
	2019	2020	2021	2020-2019	2021-2020	2020/2019	2021/2020
Посуд столовий і кухонний, з пластмас	2181,2	1078,1	1011,3	-1103,1	-66,8	49,43	93,80
Вироби домашнього вжитку та вироби для туалетних кімнат, з пластмас	2405,7	1737,8	1962,7	-667,9	224,9	72,24	112,94
Ігри та іграшки, н.в.і.у	664,7	131,0	1647,2	-533,7	1516,2	19,71	1257,4
Корки, кришки, ковпачки та подібні засоби для закупорювання, з пластмас	4255,0	1771,6	1379,3	2483,4	-392,3	41,16	77,85
Ножі та леза різальні для машин або механічних приладів обробки металу	-	-	4,4	-	-	-	-
Машини інші для оброблення гуми або пластмас чи виготовлення продукції з цих матеріалів, н.в.і.у	-	-	6,26	-	-	-	-
Деталі литі з металів кольорових інших для машинного обладнання і механічних приладів (крім для двигунів)	1778,0	1399,2	275,0	-378,8	-1124,2	78,69	19,65
Конструкції, виготовлені виключно або переважно з листового матеріалу, з металів чорних, і інші	-	-	63,0	-	-	-	-
Колеса ходові, їх частини та приладдя	-	-	110,3	-	-	-	-
Обсяг реалізованої продукції, робіт, послуг, тис.грн	11284,6	6117,7	6459,46	-5166,9	341,76	54,21	105,59

З даної таблиці видно, що обсяг реалізованої продукції у 2020 році зменшився на 5166,9 тис.грн, а саме на 45,79%. А вже у 2021 році обсяг реалізованої продукції збільшився на 341,76 тис.грн, або на 5,59%.

Виробництво посуду столового і кухонного, з пластмас у 2019 році становило 2181,2 тис.грн, у 2020 році випуск скоротився на 1103,1 тис.грн а у 2021 році на 66,8 тис.грн.

Вироби домашнього вжитку та вироби для туалетних кімнат, з пластмас у 2020 році в порівнянні з 2019 роком, теж скоротилися на 27,76%. А у 2021 році їх обсяг зріс на 12,94%. Ігри та іграшки, у 2020 році зменшились на 533,7 тис.грн, а у 2021 році відбулось значне зростання на 1516,2 тис.грн. Корки, кришки, ковпачки та подібні засоби для закупорювання, у 2020 році становили 1771,6 тис.грн, що на 58,36% менше ніж у 2019 році. Також їх обсяги продовжували подати і у 2021 році, в порівнянні з 2020 роком на 392,3 тис.грн або на 22,14%. Деталі литі з металів кольорових інших для машинного обладнання і механічних приладів (крім для двигунів), теж скоротились у 2020 році на 378,8 тис.грн, а у 2021 році на 1124,2 тис.грн.

Відмітимо також, що на ТОВ "Магія Пласт" були введені у виробництво нові види найменування продукції. Це ножі та леза різальні для машин або механічних приладів обробки металу на 4,4 тис.грн, машини інші для оброблення гуми або пластмас чи виготовлення продукції з цих матеріалів на 6,26 тис.грн, конструкції, виготовлені виключно або переважно з листового матеріалу, з металів чорних, 63 тис.грн та колеса ходові, їх частини та приладдя.

Завжди обсяг реалізованої продукції та обсяг виробленої продукції є взаємозалежними. Кожен суб'єкт підприємницької діяльності повинен виготовляти ті види продукції і в такому обсязі, в якому швидше реалізувати.

Проаналізуємо також структуру випущеної продукції на ТОВ "Магія Пласт" за 2019-2021 роки, яка наведена в таблиці 2.3.

З даної таблиці бачимо, що у 2020 році посуд столовий і кухонний, з пластмас зменшився на 1,71%, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком на

1,96%. Вироби домашнього вжитку та вироби для туалетних кімнат, у 2020 році в порівнянні з 2019 роком зросли на 7,08%, у 2021 році в порівнянні з 2020 роком теж відбулося зростання на 1,98%. Ігри та іграшки у 2020 році, в порівнянні з 2019 роком скоротились на 3,74%, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком зросли на 23,35%. Корки, кришки, ковпачки та подібні засоби для закупорювання, у 2020 році в порівнянні з 2019 роком скоротились на 8,74%, у 2021 році в порівнянні з 2020 роком, - на 7,61%.

Таблиця 2.3 - Структура випущеної продукції на ТОВ "Магія Пласт" за 2019-2021 роки

Найменування видів продукції	Структура,%			Відхилення +,-	
	2019	2020	2021	2020-2019	2021-2020
Посуд столовий і кухонний, з пластмас	19,33	17,62	15,66	-1,71	-1,96
Вироби домашнього вжитку та вироби для туалетних кімнат, з пластмас	21,32	28,40	30,38	7,08	1,98
Ігри та іграшки, н.в.і.у	5,89	2,15	25,50	-3,74	23,35
Корки, кришки, ковпачки та подібні засоби для закупорювання, з пластмас	37,70	28,96	21,35	-8,74	-7,61
Ножі та леза різальні для машин або механічних приладів обробки металу	0	0	0,08	0	0,08
Машини інші для оброблення гуми або пластмас чи виготовлення продукції з цих матеріалів, н.в.і.у	0	0	0,10	0	0,10
Деталі литі з металів кольорових інших для машинного обладнання і механічних приладів (крім для двигунів)	15,76	22,87	4,26	7,11	-18,61
Конструкції, виготовлені виключно або переважно з листового матеріалу, з металів чорних, і інші	0	0	0,98	0	0,98
Колеса ходові, їх частини та приладдя	0	0	1,70	0	1,70
Обсяг реалізованої продукції, робіт, послуг, тис.грн	100	100	100	0	0

Деталі литі з металів кольорових інших для машинного обладнання і механічних приладів (крім для двигунів) у 2020 році, в порівнянні з 2019 роком зросли на 7,11%, у 2021 році в порівнянні з 2020 роком скоротились на 18,61%.

Щодо ножів та лез різальних для машин або механічних приладів обробки металу, машин інші для оброблення гуми або пластмас чи виготовлення продукції з цих матеріалів, конструкцій, виготовлені виключно або переважно з листового матеріалу, з металів чорних, та колеса ходові, їх частини та приладдя не виготовлялись у 2019-2020 роках. У 2021 році ножі та леза різальних для машин або механічних приладів обробки металу становили 0,08%. Машини інші для оброблення гуми або пластмас чи виготовлення продукції з цих матеріалів у 2021 році – 0,10%. Конструкції, виготовлені виключно або переважно з листового матеріалу, з металів чорних, і інші у 2021 році – 0,98%. А на колеса ходові, їх частини та приладдя становили – 1,70%.

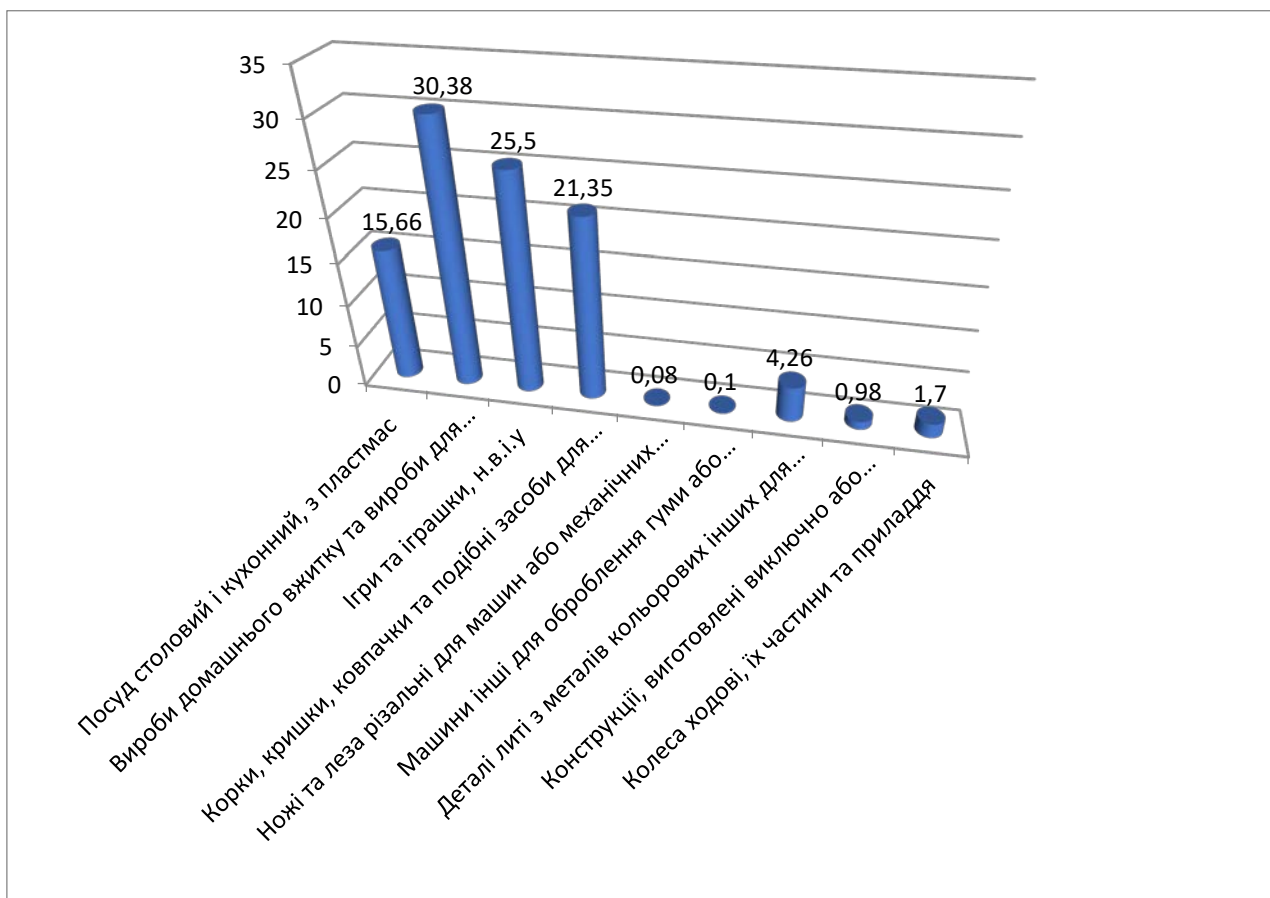

Рисунок 2.1 - Структура випущеної продукції на ТОВ "Магія Пласт" за 2021 рік

Також на рисунку 2.1 зображено структуру виготовленої продукції на ТОВ "Магія Пласт" за 2021 рік. З діаграми видно, що найбільша частка припадає на вироби домашнього вжитку та вироби для туалетних кімнат, з пластмас - 30,38%. Далі на ігри та іграшки – 25,5%, корки, кришки, ковпачки та подібні засоби для закупорювання, з пластмас – 21,35% та посуд столовий і кухонний. Не значна часта припадає на деталі литі з металів кольорових інших для машинного обладнання і механічних приладів (крім для двигунів) – 4,26%. А також на нові найменування видів продукції від 0,08% до 1,7% які тільки в цьому році розпочали виготовляти.

2.2 Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці

Ефективна діяльність підприємства залежить від високого рівня конкурентоспроможності, достатнього фінансового потенціалу, а також від компетенцій персоналу.

Трудові ресурси - частина населення працездатного віку, що має необхідні фізичні можливості, володіє знаннями і практичним досвідом для визначеної роботи.

В ринкових умовах аналіз використання трудових ресурсів є особливо актуальним. Тому що робоча сила має вартісну оцінку і є конкурентною на ринку праці.

Аналіз трудових ресурсів розпочнемо з динаміки руху працюючих на ТОВ "Магія Пласт"(таблиця 2.4.)

З даної таблиці 2.4 можемо відмітити, що найбільша чисельність працівників була на кінець 2019 року і становила 36 осіб, в 2020 році вона скоротилась до 34 осіб, в 2021 році чисельність працівників залишилась незмінною.

Для аналізу динаміки руху працюючих розрахуємо коефіцієнти обороту по прийому, вибуттю та плинності кадрів. З даних розрахунків можемо зробити наступні висновки: коефіцієнт по прийому є незначний, тому що кількість прийнятих на роботу невелика протягом 2019 - 2021 років; коефіцієнт обороту по вибуттю найбільшим був у 2019 році і становив 0,16, у 2020 – 2021 роках він знизився і становив 0,06; коефіцієнт плинності теж найбільшим був у 2019 році, у 2020-2021 зменшився.

Таблиця 2.4 - Динаміка руху працюючих на ТОВ "Магія Пласт"

Показник	Рік			Темпи зростання, %	
	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020
1. Середньооблікова чисельність працівників, осіб	36	34	34	94,44	100
2. Кількість прийнятих на роботу, осіб	3	4	4	133,3	100
3. Кількість звільнених з роботи, осіб	6	2	2	33,3	100
4. Кількість звільнених за власним бажанням та за порушення трудової дисципліни, осіб	6	2	2	33,3	100
5. Коефіцієнт обороту по прийому	0,08	0,11	0,11	1,38	100
6. Коефіцієнт обороту по вибуттю	0,16	0,06	0,06	37,5	100
7. Коефіцієнт плинності кадрів	0,16	0,06	0,06	37,5	100

Отже, можна сказати, що в цілому динаміка руху працюючих незначна, це є позитивним для роботи товариства. Оскільки кількість прийнятих на роботу працівників перевищує кількість звільнених.

Далі проведемо аналіз фонду оплати праці на підприємстві за останні три роки (таблиця 2.5). Як видно з таблиці фонд заробітної плати поступово зростає: у 2019 році він становив 4067,7тис.грн, у 2020 році - 4161,02тис.грн, а

у 2021 році відповідно 4288,45тис.грн. Темпи зростання фонду оплати праці у 2020 році в порівнянні з 2019 роком склали 2,29%. А вже у 2021 році в порівнянні з 2020 роком збільшились до 3,06%.

Таблиця 2.5 - Аналіз фонду оплати праці

Показник	Рік			Темпи зростання, %	
	2019	2020	2021	2020/ 2019	2021/ 2020
1. Фонд заробітної плати працівників, тис. грн	4067,7	4161,02	4288,45	102,29	103,06
2. Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	36	34	34	94,44	100
3. Середньорічна заробітна плата працівника, грн	338975	346752	357368	102,29	103,06

Середньорічна заробітна плата протягом 2019-2021 років теж поступово зростала. У 2020 році в порівнянні з 2019 роком вона збільшилась на 7777 грн, або на 2,29%, у 2021 році в порівнянні з 2020 роком на 10616 грн, або на 3,06%.

2.3 Аналіз основних фондів ТОВ "Магія Пласт"

Під основними фондами слід розуміти, засоби праці, які використовуються у виробництві тривалий період часу, зберігаючи натурально – речовинну форму та переносячи їхню вартість на виготовлену продукцію.

Проаналізуємо структуру та динаміку основних фондів ТОВ "Магія Пласт" за 2020 -2021роки, результати занесемо у таблицю 2.6.

З даної таблиці можемо помітити, що вартість основних фондів на кінець 2021 року зросла на 1891562,51 грн і становила 7173770,98 грн. Найбільша частка припадала на машини та обладнання як у 2020 році так і у 2021 році. У 2020 році вона становила 92,50%, а у 2021 році 93,84%, тобто зросла на 1,34%. Зростання відбулося за рахунок придбання нового

устаткування для виробництва. Також у 2021 році зросла вартість будівель і споруд на 9304,2 грн та інших основних фондів на 36517,79 грн.

Таблиця 2.6 - Структура основних виробничих фондів основного виду діяльності

Показник	Наявність на кінець року, грн			Структура основних фондів, %		
	2020	2021	відхилення	2020	2021	відхилення
Основні фонди, всього	5282208,47	7173770,98	1891562,51	100	100	-
будівлі та споруди	253212,61	262516,81	9304,2	4,79	3,65	-1,14
машини та обладнання в тому числі (транспортні засоби)	4886131,41	6731871,93	1845740,52	92,50	93,84	1,34
інші основні фонди	142864,45	179382,24	36517,79	2,71	2,51	-0,2

На рисунку 2.2 зображено структуру основних фондів у вигляді діаграми. Характеризуючи структуру основних фондів, відзначимо, що в цілому вона покращилась, так як частка активної частини основних засобів (машини та обладнання) збільшилась. Також зросла частка інших основних фондів. Ми бачимо що підприємства працює, оновлює обладнання навіть в такий важкий час.

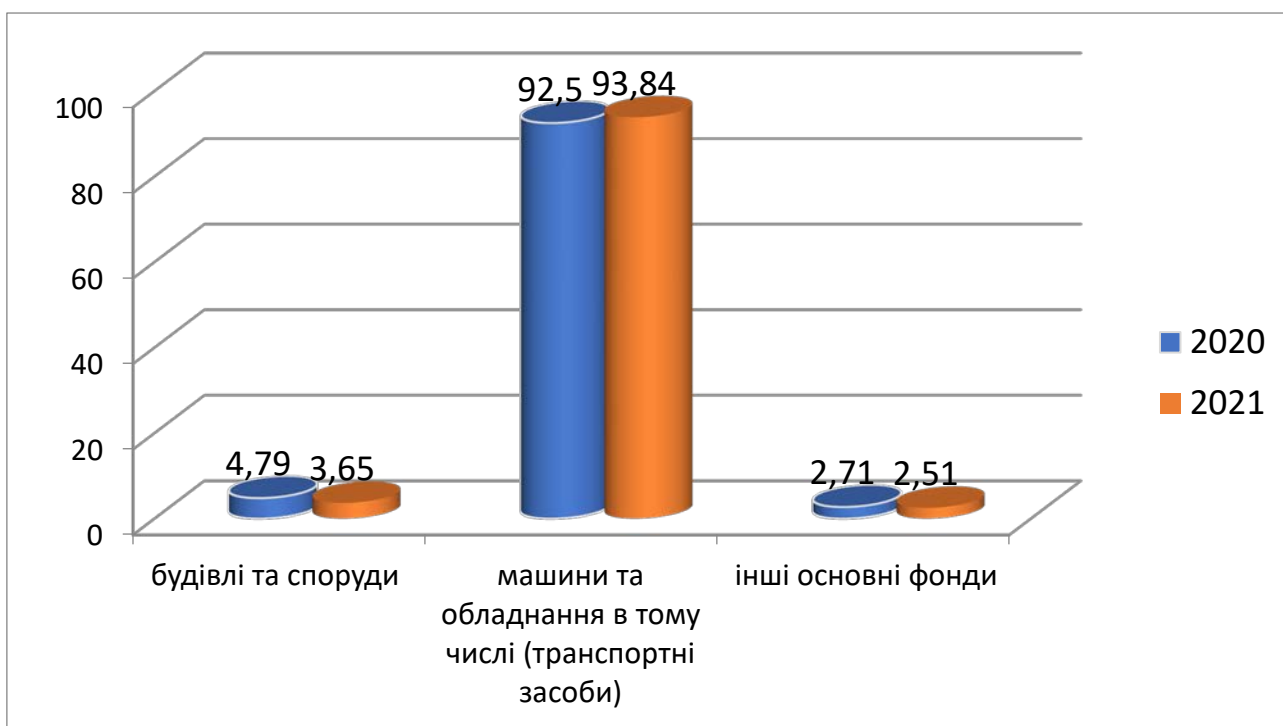

Рисунок 2.2 - Структура основних фондів ТОВ "Магія Пласт" за 2020 - 2021 роки

Для більш детального аналізу основних виробничих фондів, а саме скільки надійшло і скільки вибуло їх на ТОВ "Магія Пласт" розглянемо за допомогою таблиці 2.10 наявність та рух основних фонд.

Таблиця 2.7 - Наявність та рух основних фондів (тис.грн)

Рік	Наявність на початок року	Надійшло всього	Вибуло всього	Наявність на кінець року	Наявність за відрахуванням зносу (залишкова вартість)	
					на початок року	на кінець року
2019	3025943,06	1546391,51	306785,27	4265549,30	695966,90	981076,34
2020	4265549,30	1016659,17		5282208,47	981076,34	1214907,95
2021	5282208,47	1891562,51		7173770,98	1214907,95	1649967,33

З даної таблиці можемо помітити, що у 2019 році наявність основних фондів на початок року становила 3025943,06 грн. За рахунок надходжень у розмірі 1546391,51 грн та вибуття основних фондів – 306785,27 грн, вартість основних фондів на кінець року зросла і склала 4265549,30 грн. У 2020 році за рахунок надходжень на 1016659,17 грн відбулося зростання основних фондів до 5282208,47 грн. Списання основних засобів не відбувалось. У 2021 році основні фонди товариства продовжували зростати і на кінець року становили 7173770,98 грн.

Аналізуючи основні фонди, досить важливо на нашу думку, надати увагу показникам ефективності основних фондів. Для цього використовують показники фондоддачу, фондомісткість і фондоозброєність. Їх розрахунок наведено в таблиці 2.8.

Фондоддача – завжди відображає загальну віддачу від використання кожної гривні, яка витрачена на основні фонди, тобто ефективність вкладення

коштів. У 2019 році фондівдача становить 3,31 грн, у 2020 вона зменшилась на 1,89 грн і склала 1,42 грн. У 2021 році фондівдача зменшилась до 1,36 грн, що свідчить про спадання ефективності використання основних виробничих фондів.

Таблиця 2.8 - Показники використання основних виробничих фондів

Показник	Рік			Відхилення	
	2019	2020	2021	2020-2019	2021-2020
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн	12084,0	6774,9	8485,2	-5309,1	1710,3
2. Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис.грн	3645,75	4773,87	6227,9	1128,12	1454,03
3. Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	36	34	34	-2	0
4. Чистий дохід на одного працівника, тис.грн/особу	335,66	199,26	249,56	136,4	50,3
5. Фондовіддача, грн	3,31	1,42	1,36	1,89	-0,1
6. Фондомісткість, грн	0,30	0,70	0,74	0,4	0,04
7. Фондоозброєність, тис.грн/особу	101,27	140,41	183,17	39,14	42,76

Фондомісткість - показує, яка частка вартості основних фондів припадає на одну гривню валового доходу підприємства. У 2019 році фондомісткість склала 0,30 грн, а у 2020 році — зросла до 0,70 грн. У 2021 році можна помітити збільшення до 0,74 грн. Це не є позитивною динамікою, оскільки пов'язано із різким збільшенням середньорічної вартості основних фондів і збільшенням обсягу продукції.

Фондоозброєність - відображає ступінь озброєності фондами одного працівника. З таблиці 2.8 помітно, що у 2019 році вона склала 101,27 тис. грн/особу. У 2020 році порівняно з 2019 роком зросла на 39,14 тис. грн і становила 140,41 тис. грн/особу, а 2021 році збільшилась і становила 183,17 тис. грн/особу.

2.4 Аналіз собівартості продукції, робіт і послуг

Будь-яка підприємницька діяльність вимагає використання ресурсів: сировини та матеріалів, праці, устаткування. споруд тощо. Собівартість продукції є дуже важливим показником економічної ефективності її виробництва. Чим ліпше працює підприємство тим нижчою є собівартість продукції.

Аналіз собівартості продукції є важливим інструментом у системі управління витратами. Він дає змогу визначити динаміку руху, розрахувати відхилення фактичних витрат від нормативних з'ясувати і їхні причини, знайти резерви зниження собівартості продукції.

Досить важливим узагальнюючим показником собівартості продукції є витрати на 1 грн реалізованої продукції. Цей показник показує пряму залежність між собівартістю та прибутком. Перевагою його є універсальність: використовується для оцінки не лише виконання плану за собівартістю продукції, а також оцінює її динаміку в будь-якій галузі виробництва.

Динаміку витрат на 1 грн реалізованих послуг на ТОВ "Магія Пласт" відображено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 - Аналіз витрат на 1 грн реалізованих послуг

Показник	Рік			Відхилення, +,-		
	2019	2020	2021	2020-2019	2021-2020	2021-2019
Разом доходи, тис.грн	12250,8	6779,7	8488,8	-5471,1	1709,1	-3762
Разом витрати, тис.грн	11247,6	7543,6	9247,5	-3704	1703,9	-2000,1
Витрати на 1 грн доходів, грн (витратомісткість)	0,92	1,11	1,09	0,19	-0,02	0,17

Проаналізувавши дану таблицю відмітимо, що витрати на одну гривню з 2019 - 2021 роки змінювались. Так у 2019 році витрати на 1 грн реалізованої

продукції склали 0,92 грн, у 2020 році – зросли на 0,19 коп, і склали 1,11 грн. А у 2021 році зменшились – 1,09 грн.

Проведемо аналіз собівартості деяких видів продукції за статтями калькуляції. В таблиці 2.10 наведено калькуляцію собівартості салатниці, а в таблиці 2.11 відповідно калькуляцію собівартості кришки для мікрохвильової печі (d25см).

Таблиця 2.10- Калькуляція собівартості салатниці 2,0л

Стаття витрат	Витрати на одиницю продукції, грн	Структура витрат,%
1.Сировина і матеріали	3,16	89,02
2. Витрати на оплату праці	0,34	9,58
3.Внески на соціальні заходи	0,05	1,40
4. Собівартість продукції	3,55	100

Досліджуючи салатницю 2,0л можна відмітити,що найбільший відсоток витрат припадає на сировину і матеріали - 89,02%, витрати на оплату праці становлять 9,58%, а на внески на соціальні заходи 1,40%.

Також проаналізуємо калькуляцію собівартості кришки для мікрохвильової печі (d25см) таблиця 2.11.

Таблиця 2.11- Калькуляція собівартості кришки для мікрохвильової печі (d25см)

Стаття витрат	Витрати на одиницю продукції, грн	Структура витрат,%
1.Сировина і матеріали	6,17	89,29
2. Витрати на оплату праці	0,65	9,41
3.Внески на соціальні заходи	0,09	1,30
4. Собівартість продукції	6,91	100

Аналізуючи калькуляцію собівартості кришки для мікрохвильової печі (d25см) відмітимо, що найбільший відсоток витрат припадає на сировину і матеріали - 89,22%, витрати на оплату праці становлять 9,41%, а на внески на соціальні заходи 1,30%.

На ТОВ "Магія Пласт" переважає багато продуктивне виробництво, тому калькулювання ускладнюється, оскільки виникає проблема правильного розподілу непрямих витрат.

2.5 Аналіз фінансового стану підприємства

Для будь-якого підприємства дуже важливо володіти фінансовими ресурсами, для можливості покращення виробничих показників, підвищення засобів та предметів праці, трудових ресурсів та інформаційних технологій.

Під фінансовим станом розуміємо, ступень забезпеченості певним обсягом фінансових ресурсів, які необхідні для роботи господарської діяльності та розрахунку за її зобов'язаннями.

Проведемо оцінку фінансового стану ТОВ "Магія Пласт" використавши горизонтальний та вертикальний аналіз, на основі балансу (таблиця 2.12 та таблиця 2.13.).

Таблиця 2.12 - Структура активу балансу ТОВ "Магія Пласт" за 2021 рік

Актив	Балансова вартість, тис.грн			Структура, %		
	на початок року	на кінець року	відхилення (+,-)	на початок року	на кінець року	відхилення (+,-)
I. Необоротні активи	4250,3	5680,6	1430,3	64,90	68,26	3,36
- основні засоби	2522,1	3952,4	1430,3	38,52	47,49	8,97
- інші необоротні активи	1728,2	1728,2	0	26,38	20,77	-5,61
II. Оборотні активи	2299,0	2641,7	342,7	35,10	31,74	-3,36
- запаси	1034,0	2203,8	1169,8	15,78	26,48	10,7
- дебіторська заборгованість	644,8	320,6	324,2	9,85	3,85	-6
- грошові кошти та їх еквіваленти	520,4	33,9	-486,5	7,95	0,41	-7,54
- інші оборотні активи	99,8	83,4	-16,40	1,52	1,00	-0,52
Баланс	6549,3	8322,3	1773	100	100	-

З даної таблиці можна відзначити, що вартість активів зросла на 1773тис грн, або на 27,07%. Частка необоротних активів зросла на 1430,3тис.грн або на 3,36%. В цей період зменшилась частка оборотних активів від 35,10 до 31,74%, тобто на 3,36% або на 342,7 тис грн. Виробничі запаси зростали від 15,78% до 26,48%, тобто на 10,7%. Змінилася також і дебіторська заборгованість, вона зменшилась з 9,85% до 3,85%, тобто на 6%. Відбулось також зменшення грошових коштів та їх еквівалентів на 7,54% та інших оборотних активів на 0,52%.

Наступним кроком проаналізуємо дані таблиці 2.13, в якій наводиться інформація про склад, динаміку і структуру пасивів.

Аналіз оцінки пасивів ТОВ "Магія Пласт" дозволяє зробити висновок про залежність його від зовнішніх джерел фінансування, чи існує суттєвий вплив їх використання на діяльність підприємства.

Таблиця 2.13 - Структура пасиву балансу ТОВ "Магія Пласт" за 2021 рік

Пасив	Балансова вартість, тис.грн			Структура, %		
	на початок року	на кінець року	відхилення (+,-)	на початок року	на кінець року	відхилення (+,-)
I. Власний капітал	4365,7	4117,0	-248,7	66,66	49,47	-17,19
II. Забезпечення наступних витрат і платежів	890,0	1436,8	546,8	13,59	17,26	3,67
III. Довгострокові зобов'язання	-	-	-	-	-	-
IV. Поточні зобов'язання	1293,6	2768,5	1474,9	19,75	33,27	13,52
Баланс	6549,3	8322,3	1773	100	100	-

Аналізуючи дану таблицю, можемо відмітити, що власний капітал зменшився на 248,7тис.грн, або на 17,19%. Збільшилось забезпечення наступних

витрат і платежів на 546,8тис.грн, або на 3,67%. Також зросли поточні зобов'язання на 1474,9тис.грн, від 19,75% до 33,27% , або на 13,52%.

В таблиці 2.14 наведено аналіз складу оборотних активів. Як бачимо, що у 2021 році оборотні активи склали 2203,8 тис.грн в порівнянні з 2020 роком вони збільшились на 342,7 тис.грн. Також відбулось зростання виробничих запасів на 1169,8 тис.грн, або на 38,44%. Дебіторська заборгованості за товари, роботи, послуги скоротилась на 15,9%. Грошові кошти та їх еквіваленти зменшились на 21,36% і становили 33,9 тис.грн, а інші оборотні активи на 1,18% і відповідно становили 83,4 тис.грн.

Таблиця 2.14 - Аналіз складу оборотних активів

Оборотні активи	Сума, тис.грн			Структура, %		
	2020	2021	Відхилення (+,-)	2020	2021	Відхилення (+,-)
Запаси:	1034,0	2203,8	1169,8	44,98	83,42	38,44
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	644,8	320,6	324,2	28,04	12,14	-15,9
Поточні фінансові інвестиції	-	-	-	-	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	520,4	33,9	-486,5	22,64	1,28	-21,36
Інші оборотні активи	99,8	83,4	-16,4	4,34	3,16	-1,18
Всього оборотні активи	2299,0	2641,7	342,7	100	100	-

Характеризуючи перевищення надходжень над витратами, прибуток виражає мету підприємницької діяльності і характеризує головний її показник ефективність. Основним джерелом фінансування розвитку підприємства, удосконалення його матеріально технічної бази забезпечення, всіх форм інвестування - виступає прибуток. Тому вся господарська діяльність підприємства спрямовується на те щоб забезпечити зростання прибутку, або хоча б стабілізувати його на певному рівні.

За допомогою звіту про фінансові результати ТОВ "Магія Пласт" проведемо аналіз формування прибутку за період з 2019 року по 2021 рік. Аналіз формування прибутку наведено в таблиці 2.15.

З даної таблиці можемо побачити, що за останні роки підприємство мало коливання доходів. Ще в 2019 році чистий дохід від реалізації становив 12084,0 тис.грн, інші доходи 166,8 тис.грн, разом доходи - 12250,8 тис.грн.

Таблиця 2.15 - Аналіз формування прибутку підприємства

Показник	Рік, тис.грн			Темпи зростання, %		
	2019	2020	2021	2020/ 2019	2021/ 2020	2021/ 2019
Чистий дохід від реалізації продукції	12084,0	6774,9	8485,2	56,07	125,24	70,22
Інші доходи	166,8	4,8	3,6	2,87	75,0	2,16
Разом доходи	12250,8	6779,7	8488,8	55,34	125,21	69,29
Собівартість реалізованої продукції	9700,5	4024,0	7508,2	41,48	186,59	77,40
Інші витрати	1547,1	3519,6	1739,3	227,50	49,42	112,42
Разом витрати	11247,6	7543,6	9247,5	67,07	122,59	82,22
Фінансовий результат до оподаткування	1003,2	763,9	758,7	76,15	99,32	75,63
Податок на прибуток	180,6	-	-	-	-	-
Чистий прибуток (збиток)	822,6	(763,9)	(758,7)	-	-	-

У 2020 році доходи суттєво зменшились до 6779,7 тис.грн, тобто на 44,66%. А вже у 2021 році відбулося зростання доходів на 25,21%, за рахунок збільшення чистого доходу від реалізації продукції на 25,24%. Собівартість реалізованої продукції в 2021 році, в порівнянні з 2019 роком скоротилась на 22,6%. За останні роки товариство не мало чистого прибутку, ще у 2019 році він становив 822,6 тис.грн, а у 2020 та 2021 році були вже чисті збитки, відповідно 763,9 тис.грн та 758,7 тис.грн. Це є негативним явищем для товариства.

Аналіз господарської діяльності свідчить, що за останні роки показники роботи ТОВ "Магія Пласт" погіршились. Тому в третьому розділі запропонуємо заходи, направлені на підвищення ефективності роботи суб'єкта господарювання.

РОЗДІЛ 3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ "МАГІЯ ПЛАСТ"

3.1 Розробка інвестиційного проекту модернізації станції по виробництву електричної енергії

З метою підвищення ефективності використання виробничої потужності підприємства під час війни, забезпечення економії електричної енергії, а також з метою запобігання втрат від ремонтів ми пропонуємо впровадження інвестиційного проекту модернізації станції. Для цього необхідно побудувати невелику когенераційну установку за газотурбінними двигунами загальною потужністю 0,1 МВт.

Впровадження проекту безпосередньо дозволить отримати 0,1 МВт електрогенеруючих потужностей та виробляти близько 18 тис. КВт·год електроенергії лише шляхом утилізації скидного тепла без додаткового спалювання газу.

Вироблена електроенергія буде відповідно продаватися в національну електромережу. На даний момент все скидне тепло викидається в атмосферу без будь-якої корисної утилізації, що також призводить до зростання теплового забруднення. Таким чином, проект спрямований на запобігання такої енерго-неощадної практики шляхом утилізації скидного тепла для виробництва електричної енергії.

Планується спорудження міні когенераційної станції, яка буде переробляти тепло вихлопних газів газових турбін, що працюють для приводу компресорів на газокompресорній станції. Когенераційна станція буде мати наступні параметри: електрична потужність – 0,1 МВт, тепла потужність – 0,06 МВт.

Реалізація проекту потребує виконання наступних заходів:

1. Техніко-економічне обґрунтування та вибір виробника.

2. Попередні проектні та інженерні роботи, координування проекту, ліцензування та отримання необхідних дозволів (дозвіл органів місцевого самоврядування та Держкомприроди).

3. Виготовлення та доставка парового котла-утилізатора, парової турбіни, генератора, повітряних конденсаторів.

4. Підготовчі та будівельні роботи на об'єкті.

5. Пуско-налагоджувальні роботи та запуск парової турбіни та парового котла-утилізатора.

6. Експлуатація, моніторинг та технічне обслуговування.

Головні цілі проекту:

– уникнути практики, коли скидне тепло газових турбін компресорних агрегатів, викидається до атмосфери без будь-якої корисної утилізації;

– отримати електрогенеруючі потужності, що будуть працювати виключно утилізуючи скидне тепло;

– отримати дешеву електричну енергію, яка може бути подана відповідно до електричної мережі, що в умовах війни та постійних відключень електроенергії має колосальне значення;

– виробництво енергії без будь-яких викидів парникових газів;

– отримати досвід експлуатації когенераційної установки запропонованого типу.

Проект передбачає встановлення наступного обладнання:

1. Паровий котел-утилізатор, що виробляє пару двох типів: пару високого тиску 445 С, 1,4 МПа, паропродуктивність 1 тон/год, та пару низького тиску 235 С, 0,3 МПа, 0,08 тон/г.

2. Парова турбіна – пряма потужність 600 кВт, 445 С/0,3 МПа, 0,08 т/г

3. Повітряний конденсатор, 3,3 т/г, 61 С/0.02 МПа.

Пара високого тиску спрямовується безпосередньо на парову турбіну, тоді як пара низького тиску іде на турбіну димососу. Димосос встановлений після котла-утилізатора для підтримання відповідного тиску в димоходах, встановлених після газових турбін (не більше 700 Па). Димосос приводиться в дію також за допомогою турбіни.

В разі введення в експлуатацію нової когенераційної установки, ситуація з розподілом потужностей може змінитися. При пропозиції електричної енергії, яка обумовить економічну доцільність використання електроприводу ГПА, електрична енергія буде використана безпосередньо на майданчику досліджуваного підприємства.

Вироблена електроенергія може бути видана в енергосистему Хмельницького, передумовою для чого є наявність поруч із підприємством потужної підстанції, яка обслуговує підприємство.

На наступному етапі визначимо рівень інвестиційних витрат:

1. Вартість розробки документації проекту та складання бізнес-плану проекту: 0,07 млн.грн, що відповідає середній вартості складання подібної документації до м.Хмельницькому.

2. Вартість обладнання:

-паровий котел-утилізатор, що виробляє пару двох типів: пару високого тиску 445 С, 0,32 МПа, паропродуктивність 3,3 тон/год, та пару низького тиску 235 С, 0,07 МПа, 0,4 тон/г. коштує на сьогодні 0,3 млн грн;

-парова турбіна – потужність 3200 кВт, 445 С/4.4 МПа, 3 т/г коштує близько 0,5 млн.грн;

-паровий котел-утилізатор, що виробляє пару двох типів: пару високого тиску та пару низького тиску вартує близько 0,7 млн.грн;

-повітряний конденсатор вартує 0,12 млн.грн

Таким чином сукупні інвестиційні витрати складуть:

$$0,07+0,3+0,5+0,7+0,12=1,62 \text{ млн.грн.}$$

Монтаж передбачає залучення 6 робітників і триватиме близько двох тижнів. Витрати на монтаж приблизно складуть 0,08 млн грн.

Далі розрахуємо амортизаційні відрахування для устаткування. Застосувавши метод зменшення залишкової вартості отримаємо для норми амортизації для періоду експлуатації 10 років та ліквідаційні вартості 0,042 млн.грн:

$$\left[1 - \sqrt[10]{\frac{0,042}{1,62}} \right] \times 100 = 30,93\%$$

Розрахунок амортизаційних відрахувань за роками життєвого циклу досліджуваного проекту зведено у таблицю 3.1.

Таблиця 3.1 - Розрахунок амортизаційних відрахувань за роками життєвого циклу проекту будівництва когенераційної установки

Рік	Початкова вартість, млн.грн	Амортизаційні відрахування, млн.грн	Залишкова вартість, млн.грн
1	1,690	0,523	1,167
2	1,167	0,361	0,806
3	0,806	0,249	0,557
4	0,557	0,172	0,385
5	0,385	0,119	0,266
6	0,266	0,082	0,183
7	0,183	0,057	0,127
8	0,127	0,039	0,087
9	0,087	0,027	0,060
10	0,060	0,019	0,042

З огляду на доволі скрутне фінансове становище досліджуваного підприємства фінансова схема проекту може бути тільки у вигляді кредитного фінансування. Кредит можна взяти, наприклад, в Німецькому банку [BfG Bank AG](#), який практикує численні програми фінансування для країн східної Європи. Відсоткова ставка за довгостроковим забезпеченим кредитом орієнтовно складе 9% у євро. Можна вести мову про значні ризики валютного кредитування, але при розрахунку усіх можливих сценаріїв розвитку, ризики не такі вже й великі. Співвідношення євро/гривня приймемо як 1,05/1 і будемо вважати сталим впродовж усіх 10 років.

Складемо план погашення кредиту для рівня річної виплати основного боргу:

$$\frac{1,69/11,1 \times 0,9}{10} = 0,0137 \text{ млн. євро або } 0,152 \text{ млн.грн.}$$

Далі складемо план погашення кредиту за методом звичайного прямолінійного повернення (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 – План погашення кредиту за методом прямолінійного повернення

Рік	Величина боргу, млн.євро	Відсотковий платіж, млн.євро	Річні витрати на погашення основного боргу, млн.євро	Річна термінова сплата, млн.євро	Річна термінова сплата, млн.грн
1	0,152	0,014	0,001	0,015	0,167
2	0,137	0,012	0,001	0,014	0,152
3	0,123	0,011	0,001	0,012	0,139
4	0,111	0,010	0,001	0,011	0,126
5	0,100	0,009	0,001	0,010	0,115
6	0,089	0,008	0,001	0,009	0,104
7	0,080	0,007	0,001	0,009	0,095
8	0,071	0,006	0,001	0,008	0,086
9	0,064	0,006	0,001	0,007	0,079
10	0,056	0,005	0,001	0,006	0,072
Всього	0,984	0,089	0,014	0,102	1,135

Відсоток звичайно сплачують за непогашеною частиною боргу, а тому загальна сума внеску по погашенню основної суми і відсотку зменшується у міру того, як зменшується сам термін кредитування. Внески по погашенню основної суми не змінюються.

Визначаємо річний фонд рушійної електроенергії, припустивши, що втрати становлять 10%:

$$W_{\Delta\Delta} = 8800 \times 1 \times 10,34 * 0,9 = 81892,8 \text{ кВт.}$$

Тоді вартість складе:

$$C_w = 81892,8 \times 0,32 / 1000000 = 0,026 \text{ млн.грн.}$$

Визначимо суму базових поточних витрат за інвестиційним проектом (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3 – Розрахунок базових поточних витрат на утримання когенераційної установки

Рік	Амортизаційні відрахування, млн.грн	Річна термінова сплата за кредитом, млн.грн	Вартість енергії, млн.грн	Всього витрат
1	0,523	0,167	0,026	0,716
2	0,361	0,152	0,026	0,539
3	0,249	0,139	0,026	0,414
4	0,172	0,126	0,026	0,324
5	0,119	0,115	0,026	0,26
6	0,082	0,104	0,026	0,212
7	0,057	0,095	0,026	0,178
8	0,039	0,086	0,026	0,151
9	0,027	0,079	0,026	0,132
10	0,019	0,072	0,026	0,117
Разом	1,648	1,135	0,26	3,043

Підрахувати доходи від експлуатації когенераційної установки на підприємстві можна методом питомих показників. Так відомо, що модернізація станції через встановлення когенераційної установки дасть досліджуваному підприємству економію в електричній енергії біля 40%, не кажучи вже про сталість надходження енергії. Взнявши верхню межу просто обчислити загальну економію у вартісному вимірюванні через добуток загальних витрат на електроенергію (за даними 2021р.) та відсотка економії. Отримаємо: $1,24 \times 0,4 = 0,496$ млн.грн.

Тепер можна обчислити критерій ефективності проекту модернізації, який полягає в встановленні когенераційної установки – це економія коштів. Розрахунок здійснений за допомогою таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 - Розрахунок економії від модернізації станції виробництва електричної енергії

Рік	Надходження, млн.грн	Витрати, млн.грн	Економія, млн.грн
1	0,496	0,716	-0,22
2	0,496	0,539	-0,043
3	0,496	0,414	0,082
4	0,496	0,324	0,172
5	0,496	0,26	0,236
6	0,496	0,212	0,284
7	0,496	0,178	0,318
8	0,496	0,151	0,345
9	0,496	0,132	0,364
10	0,496	0,117	0,379
Сума	4,960	3,043	1,917

Досліджуваний проект модернізації є економічно вигідним для підприємства, оскільки за 10 років експлуатації, навіть незважаючи на збитки у перші два роки, принесе економії в сумі 1,917 млн.грн.

3.2 Пропозиції щодо покращення ефективності діяльності ТОВ "Магія Пласт"

З кожним роком зростає кількість сміття на звалищах в усьому світі. При цьому найбільше побоювань викликають полімерні і пластикові вироби – 10-15% всього сміття. Тривалий термін розкладання яких в природних умовах може

затягнутися на сотні років. При цьому обсяг відходів збільшується, а гори сміття погрожують екології катастрофою. Саме тому, питання вторинної переробки настільки актуальне, що все більше організацій роблять акцент на виробництві своєї продукції з вторсировини.

Різні добавки дозволяють повторно виготовляти вироби високої якості зі збереженням всіх експлуатаційних характеристик і необхідних властивостей. Використання такого матеріалу в побуті і в промисловості повністю безпечно для здоров'я людини.

Також вироби з пластику мають безліч переваг. Вони міцні, герметичні, гнучкі, і що не менш важливо, довговічні. Цей матеріал використовується практично скрізь і для всього. Однак, переваги швидко перетворюються в недоліки, коли мова йде про завершення циклу життя продукту.

Тому, ще один захід який ми пропонуємо для ТОВ "Магія Пласт" виготовлення продукції з переробленої вторинної сировини. Сама специфіка діяльності ТОВ "Магія Пласт" міститься в здійсненні повного циклу робіт з виготовлення продукції з переробленої вторинної сировини, а також забезпечує її повторне використання. Цей захід надасть можливість досягти екологічної рівноваги, ресурсозбереження та збереження навколишнього середовища. Його можна запровадити за рахунок механізмів роздільного збору та повної вторинної переробки відходів пластмас.

Завдяки переробці вторинної сировини із пластику зберігаються природні ресурси, економиться витрата нафти, з якої спочатку проводиться полімер, скорочується обсяг відходів і знижуються викиди діоксиду вуглецю. Сьогодні найприйнятнішим методом переробки та отримання вторинної сировини залишається процедура рециклінгу пластикового сміття, яка включає в себе наступні стадії:

- збір і сортування;
- багатоступінчате миття з використанням спеціальних засобів і лужних розчинів;
- дроблення;
- розплавлення;

- формування ниток;
- витягування ниток;
- отримання волокна;
- обробка в шнековом апараті (що підвищує в'язкість продукту і стерилізує його).

Вторинна переробка пластика дозволяє отримати сировину, практично не поступається за своїми властивостями пластику, виготовленому з первинного ПЕТ. Відібраний пластиковий матеріал проходить спеціальні цикли по обробці та очистці, завдяки чому він може бути використаний необмежену кількість разів, при цьому пластик не втрачає своїх основних властивостей.

Вигідна ціна за відходи дозволяє виробляти з вторсировини нові вироби з пластику за низькою собівартістю. Продукція з переробленого пластику відрізняється високими експлуатаційними якостями, вона надійна, довговічна, функціональна і доступна.

Виробництво і продаж продукції після переробки – це дійсно практично і дуже вигідно.

Всього існує сім різновидів пластику, 5 з них підпадають під переробку. Аби зрозуміти, до якого типу належить пластикова річ, слід пригледітись до маркування. Там ви побачите трикутник з цифрою від одного до семи, деколи в маркуванні зустрічаються тільки букви. Якщо маркування немає, або ви побачили на ньому цифри 7 або 3 – такі предмети не підлягають переробці.

Найчастіше, утилізація вторсировини із пластику полягає в похованні на спеціальних полігонах, а ще гірше – їх спалюванні. Поховання пластикових відходів економічно недоцільно, оскільки повторне використання сировини дозволяє запустити нескінченний цикл виробництва пластикових виробів. І коли цей виріб потрібно переробити та використовувати повторно, має сенс використовувати саме можливість вторинного використання ПЕТ-сировини.

Для первинного створення пластмасового виробу потрібна значна кількість природних ресурсів. Але оскільки пластик можна використовувати повторно, це в рази знижує потребу в добуванні нафти і супутніх сировинних

ресурсів. Пластикові відходи, переробка яких здійснюється на сучасному обладнанні повністю безпечні для навколишнього середовища.

Ще одним заходом пропонуємо, розробку торгової марки. Професійна розробка позначення торгової марки (товарного знаку) повинна - донести до потенційного споживача інформації щодо торгової марки (товарного знаку), а вже через нього надання інформації про товар або послугу, про властивості та якість і т.п.

Розробка торгової марки (товарного знаку) враховує оптимізацію інформації, що надходить до споживача, а також її розпізнавання: наприклад, через органи зору. Результати психофізичних досліджень показали, що торгова марка (товарний знак) для споживачів проходить у кілька етапів, а саме - виявлення, розрізнення і впізнання.

Також встановлено, що з точки зору фізіологічних можливостей людини збільшити дані етапи можна за допомогою використання не чорно-білого варіанту позначення торгової марки (товарного знаку), а додаванням в нього кольорової гами. Тобто розробка повинна враховувати також і фактор щодо кольоровості позначення.

Розробка позначення торгової марки (товарного знаку) не повинна допускати перевантаженості різних складових елементів на продукції, котра планується випускатися. А саме при розробці необхідно враховувати, що в реальному практичному втіленні позначення торгової марки на продукції (послуги) дещо відрізняється за масштабністю від того позначення, яке подається на реєстрацію (подається в квадраті розміром 8x8 см, а в реальності її розміри, як правило набагато менше).

Також розробка позначення торгової марки (товарного знаку) включає визначення:

- По-перше, того кола товарів (послуг), які Ви бажаєте маркувати торговою маркою (товарним знаком) свою пропоновану споживачам продукцію.

- По-друге, кола споживачів за територіальною масштабністю. Наприклад, чи тільки на національному ринку, або на міжнародному, або на обох ринках одночасно. Оскільки при виході на міжнародний ринок може виникнути

небезпека у тому випадку, коли збіг назва Вашої торгової марки (товарного знаку) зі значенням слова вживане в зарубіжній країні викликає у корінного населення негативне відношення.

- По - третє, при виборі остаточного варіанта позначення торгової марки (товарного знаку) необхідно врахувати, що не завжди вибір одного лише варіанта є доцільним. В деяких випадках необхідно керуватися кількома варіантами позначення. Наприклад, якщо запропоновані варіанти розробленого позначення торгової марки (товарного знаку) об'єднані єдиним задумом, а продукція підприємства дуже різноманітна, то слід прийняти рішення про можливість використовувати маркування різної продукції за допомогою різних варіантів позначення торгової марки (товарного знаку) в якості їх серії, де буде зберігатися фірмовий стиль підприємства.

Кваліфікована розробка позначення торгової марки (товарного знаку) враховує всі вищенаведені фактори. Наступним етапом є реєстрація розробленого позначення в Патентному відомстві, що дозволить закріпити за собою монопольні права.

Результати від запропонованих організаційно-технічних заходів, методи їх досягнення, направлені для підвищення ефективності діяльності ТОВ "Магія Пласт" занесемо в таблицю 3.5.

Таблиця 3.5 - Рекомендовані заходи щодо підвищення ефективності діяльності ТОВ "Магія Пласт"

Рекомендовані заходи	Методи здійснення заходів	Цілі, що досягаються	Показники ефективності, що характеризують результат
1. Побудувати невелику когенераційну установку за газотурбінними двигунами загальною потужністю 0,1 МВт	Впровадження інвестиційного проекту модернізації станції	Підвищення ефективності використання виробничої потужності	За 10 років експлуатації, принесе економії в сумі 1,917 млн.грн

2.Виготовлення продукції з переробленої вторинної сировини	Механізм роздільного збору та повної вторинної переробки відходів пластмас	Дозволить досягти екологічної рівноваги	Ресурсозбереження та збереження навколишнього середовища
3.Розробка торгівельної марки	Реєстрація торгівельної марки	Гарантія якості товарів підприємства	Розширення ринків збуту збільшення прибутків

Запропоновані заходи потребують грошових коштів але в майбутньому вони покращать показники діяльність підприємства.

ВИСНОВКИ

Під час виконання кваліфікаційної роботи було проаналізовано сам концепт ефективності, напрями визначення ефективності діяльності, тобто усі методичні засади, пов'язані із управлінням ефективністю діяльності сучасного підприємства. Основний акцент було зроблено на поділі видів діяльності на три напрями: операційну, інвестиційну та фінансову. Показані особливості розрахунку показників ефективності за кожною із них.

В другому розділі було проведено аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ "Магія Пласт". Товариство з обмеженою відповідальністю ТОВ "Магія Пласт" було засноване 11 лютого 2005 р. Дане товариство входить до десятки найбільших вітчизняних виробників господарчих товарів з пластмаси, і має багаторічний досвід у роботі із такими полімерами, як поліпропілен, поліетилен, полістирол, АБС, полікарбонат, та інші, та, навіть, виливає вироби із різними ефектами: свічення у темряві, вогнестійкість, зміна кольору під впливом температури, тощо.

ТОВ "Магія Пласт" має великий парк термопластавтоматів: понад 20 машин вітчизняного (ХТПА) та китайського (Dakumar) виробництва, що дозволяють виливати під тиском та при високих температурах вироби із масою від 0,05г до 3кг.

ТОВ "Магія Пласт" постійно збільшує асортимент господарчих товарів із пластмаси (посуду, засобів для прибирання, будівельних ємностей, та ін), а також виливає специфічні вироби під замовлення.

За допомогою сучасного обладнання спеціалісти у галузі металообробки проектують та виготовляють не тільки прес-форми будь-якого рівня складності, але й автоматичні дозатори барвника, спеціалізовані стелажі для зберігання прес-форм і штампів, та багато іншого.

Також ТОВ "Магія Пласт" вже роками працює на ринку промислового обладнання, та є представниками китайських провідних виробників: Dakumar, Sinomould, та інших. Щороку Товариство запускає понад 20 виробничих ліній та нових підприємств по всій Україні.

Для більш детальної характеристики діяльності ТОВ "Магія Пласт" проаналізовані основні техніко-економічні показники за період з 2019 по 2021 роки.

Чистий дохід від реалізації продукції у 2020 році, порівняно з 2019 роком скоротився на 43,94%, а вже у 2021 році в порівнянні з 2020 зріс на 25,24%. У 2019 році він становив 12084,0 тис. грн, у 2020 році – 6774,9 тис. грн, а у 2021 році – 8485,2 тис. грн.

Зазначимо, що ТОВ "Магія Пласт" постійно збільшує асортимент господарчих товарів із пластмаси (посуду, засобів для прибирання, будівельних емностей, та ін). Також Товариство виливає специфічні вироби під замовлення.

Аналіз фонду оплати праці на підприємстві за останні три роки показав, що фонд заробітної плати поступово зростає: у 2019 році він становив 4067,7 тис. грн, у 2020 році - 4161,02 тис. грн, а у 2021 році відповідно 4288,45 тис. грн. Темпи зростання фонду оплати праці у 2020 році в порівнянні з 2019 роком склали 2,29%. А вже у 2021 році в порівнянні з 2020 роком збільшились до 3,06%.

Вартість основних фондів на кінець 2021 року зросла на 1891562,51 грн і становила 7173770,98 грн. Найбільша частка припадала на машини та обладнання як у 2020 році так і у 2021 році. У 2020 році вона становила 92,50%, а у 2021 році 93,84%, тобто зросла на 1,34%. Зростання відбулося за рахунок придбання нового устаткування для виробництва. Також у 2021 році зросла вартість будівель і споруд на 9304,2 грн та інших основних фондів на 36517,79 грн.

У 2020 році доходи суттєво зменшились до 6779,7 тис. грн, тобто на 44,66%. А вже у 2021 році відбулося зростання доходів на 25,21%, за рахунок збільшення чистого доходу від реалізації продукції на 25,24%. Собівартість реалізованої продукції в 2021 році, в порівнянні з 2019 роком скоротилась на 22,6%. За останні роки товариство не мало чистого прибутку, ще у 2019 році він становив 822,6 тис. грн, а у 2020 та 2021 році були вже чисті збитки, відповідно 763,9 тис. грн та 758,7 тис. грн.

Аналіз господарської діяльності свідчить, що за останні роки показники роботи ТОВ "Магія Пласт" погіршились. Тому в третьому розділі нами було запропоновано заходи, направлені на підвищення ефективності роботи суб'єкта господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, практика, аналіз [Текст]: монографія. – Київ: КНЕУ, 2005. – 292 с.
2. Батракова Т.І. Сутність поняття «Економічна ефективність» діяльності підприємства в ринкових умовах / Т.І. Батракова // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2015. – №1. – с.172 – 178.
3. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
4. Блэйк Р., Мутон Д. Научные методы управления [Текст] / Р. Блэйк, Д. Мутон; [пер. с англ. И. Ющенко]. – Киев: Высшая школа, 2013. – 274 с.;
5. Ковальська Л.Л. Економіка підприємства : підручник / Л.Л. Ковальська., І.В. Кривовязюк., під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривовязюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. – 700 с.
6. Лазебник Л.Л. Економіка підприємства / Л.Л. Лазебник, В.В. Гурочкіна, Л.В. Слюсарева та ін. ; за заг. ред. Л.Л. Лазебник. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. – 426 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні» ; т. 166). ISBN 978-966-337-621-9
7. Навольська Н. В. Теоретичні аспекти забезпечення економічної ефективності діяльності підприємств / Н.В. Навольська //Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 18. С. 266-271
8. Пилипенко С.М. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства / С.М. Пилипенко // Економіка та управління підприємствами. – 2016. – Вип.10. – С. 452–456.
9. Савенко Н.В. Економічна сутність ефективності виробництва підприємства і аналіз підходів до її визначення / Н.В. Савенко // Інноваційна економіка. – 2009. – Вип. 2. – С. 153–162.
10. Слюсаренко О.О., Огородніков Д.Д., Наконечний В.Л. Словник підприємця. Київ: РВ ПС України НАН України, 1999. 207 с.

11. Стукан Т. М. Теоретичні аспекти дослідження питань ефективності діяльності аграрних підприємств / Т.М. Стукан // Інтелект XXI. – 2016. – № 5. – С. 115-120

12. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект/ А.О. Ярославський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2018. –Вип. 20. – Ч. 3. – С. 174-177.